

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 203. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167180941408/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

I Følge dette Brev skulde alle Ørevens Betjente afgive til det store Proviant-Magasin en vis Del af deres Brod, Middagsmad og Aftensmad. Det var virkelig meget billigt, at disse Betjente, som Øreven fødte, saa vel som ogsaa alle de, der ved Ørevens Godhed vare satte i Stand til at underholde sig paa Godset, skulde bidrage til denne Proviantering; ikke heller hørte man nogen fornuftige Folk at klurre deraf; hans Proportionen var det, som man fandt at være trykkende for en Del. Naar for Exempel Staldkarlen eller Hønsedrengen, der fik et Stykke Smørrebrød hver til Frokost, hvormed de næppe kunde møttes til hederlige Mæltorlighed, maatte se paa, at der blev affaaret et stort Stykke, saa saa' de forud, at de nødvendig maatte sulte, og dette smerte dem. Derimod kunde Ober-Inspektøren, der fik et Hundrede Stykker Smørrebrød til Frokost, hvilke han umulig selv kunde fortere, meget gjerne have mistet ti Stykker deraf, i Steden for et eneste, som man ofstorte i hans Nation, uden at han skulde kunne føle dertil, hvorved Staldkarlen og Hønsedrengen havde blevet fri. Nu derimod blev Folgen, at disse sjaal, hvor de kunde se Bøjslighed, thi Livet skulde de dog opholde, og saaledes var denne uproportionerte Afgift Aarsag til, at Moraliteten paa Ørevestaber blev meget forværret. Og naar den Mand, hvis Pligt det var at føre Godningen ud, blev krævet for sin Afgift af et Stykke Smørrebrød, som var hans Nation, saa ærgrede han sig og afbrød i Ugrænsken med sine urene Fingre et Stykke, hvorved altid nødvendigen maatte følge en Lugt, som var besværlig for sine Næser.

Det var ikke alene Ørevens egne Betjente, der maatte bidrage til denne Proviantering: Paalægget strakte sig endog ogsaa til alle Tjenestefolk, som tjente hos Hønderne paa Godset. Disse syntes, at det var ubilligt, at de skulde yde noget, da de aldrig havde nydt anden Belgjerning af Øreven end den, at han tillod dem at opholde sig paa hans Gods, hvor de vare fødte, hvilket dog vel var hans Blygt: hvortilmod de igjen ved deres Arbejde bidrage til hans Hønderes Nytte og

Fortæl, hvilket de ansaa for at være Ørevens Nytte og Fortæl, og hvormed de troede, at de fuldkommen betalte ham for hans Belgjerning. Dog vare end ikke disse uvillige til at bidrage en Del med, men at de skulde betale lige saa meget i Proportion som de, der havde deres Underholdning umiddelbar af Ørevens Haand, hvorved de vare satte i Sikkerhed for at sulte ihjel, det fortrode dem, især da Høndernes Tjenestefolk i Sygdoms og Alderdoms Tilfælde saa' sig i Fare for at sulte ihjel eller at blive til Betlere, dersom de ikke i deres sunde og unge Dage kunde spare noget tilfammen, siden de ikke kunde have Haab om i sige Tilfælde at nyde Underholdning af Ørevens Haand *).

Det var en Fryt at se, hvorledes de umyndige græd og jamrede sig, naar man rev deres Smørrebrød af Haanden paa dem og brød et Stykke deraf. Enken sultede og skulte sine Teare, og Arablingen paa sit Leje antoaste Himmelens om at give ham mindre Hunger, siden man formindskede hans Føde. Den rige glædede sig midt i sin Overfødsighed over, at han var sluppet saa let, og stoppede sine Øren for sine hungtuge Medmenneskers jammerlige Skrig.

Daglønnere, Haandværksfolk og andre, som af Øreven havde faaet Tilladelse til at bo paa Godset og der at ernære sig med deres Hønderes Arbejde, uden at nyde deres Underholdning umiddelbar af Ørevens Haand, fandt det meget billigt, at de burde bidrage deres Andel til Provianteringen: men det fandt de ubilligt, at de skulde betale ikke alene, hvad de selv

*) Der Verfassers hat wohl nicht bedacht, was es bedeute, wenn ein Mädchen von einer Besoldung von etwa vier und zwanzig Gulden zehn pro Cento abgeben soll, und welcher widerigen Detail dazu gehöre, viele Abgabe einzufordern; s. Nicolai i sine Bøger. 3. B. Pag 227 Dverf. Annu

Der Verfassers o. i v., Fortælleren har vel ikke betænkt, hvad det har at betyde, naar en pige skal afgive ti Procent af en Løn paa 24 Ølde, og hvilken modbydelig Smaalighed der skal til for at opkræve denne Afgift